

ד' באלול, תשע"ט, 4.9.2019

גיליון מס' 675

פרשת שופטים

שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ (מ"ח, י"ח)

מאת משה (מושקו) מושקוביץ, משואות יצחק

פרשתנו, פרשת משפטים, עוסקת באחת ממערכות ניהול המדינה, והיא מעמידה בפנינו את דעת התורה בנושא מערכת המשפט בישראל.

למדנו בספרי: "ר' יהודה אומר מנין שממנים אחד על גבי כולם? תלמוד לומר: 'תתן לך'. הכוונה היא אל כלל העם שתהא סנהדרין גדולה הממונה על כלל ישראל והיושבת בלשכת הגזית בירושלים".

המלב"ם מפרט כאן ומסביר כי תפקיד הסנהדרין הוא להורות לעם תורה ומצוות ודעת ה', ולא רק לדון בדיון ודברים שבין אדם לחברו. זו גם הסיבה שפרשה זו נסמכת למצוות עליה לרגל, כי התכלית של עליה לרגל היא "למען תלמד ליראה את ה'". כאשר העם עולה לירושלים ובא אל הסנהדרין היושבת בלשכת הגזית, המה ילמדו אותו שם יראת שמייים. ואף שישבו על מידין וידונו בדיני ממונות, מתוך כך ילמדו גם להבין את תורת האמונה והשגחת ה' על בריותיו. ומוסיף המלב"ם כי 'עין רואה משמים את מעשי האדם ואין מלכות נוגעת בחברתה ואין אדם שנוטל מה שמוכן לחברו וכאשר יכון הצדק "תחיה וירשת את הארץ"'. מכאן ניתן ללמוד שמינוי הדיינים הוא כדי להחיות את ישראל ולהושיבם על אדמתם.

הרחבה זו של תפקיד הסנהדרין מוסברת בכך שאנשי הסנהדרין הם "נשמת כלל ישראל", בוני האומה ומקימה. כפי שלימדו חז"ל: "בנות ירושלים" - אל תקרי בנות אלא בונות. זו סנהדרין גדולה (בראשית רבה).

הסנהדרין הינם "עיני העדה" הפוקחים עיניים עיוורות ופותחים בפניהם חדרי תורה וחוכמה, וכל מידה נכונה. הם-הם מורי הדרך אשר ילכו בה, והמעשה אשר יעשו הוא להוציא ממסגר אסורי בית כלא, יושבי חושך - אותם שלא זכו להגיע לרזי תורתנו. הסנהדרין הם המשפיעים שפע חיים ואורות המאירים לכל פינה ומשמרים מכל פגע, צופים ומביטים לקרוב ולרחוק.

גם במדרש אריאל למדנו כי כוחם של הסנהדרין אינו רק בהוראת המשפט ופסיקתו והם מוגדרים במדרש אריאל כ'משברים זרועות רמות הרשעים ומענישים ומבערים הרע'.

מכך ניתן להסיק כי המשפט מחנך את האדם ללכת בדרך הצדק והישר, ולפיכך הדין אמת נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית. הדין אמת מקיים את העולם שהקב"ה ברא עם מידת האמת, הצדק והישר, הנובעים ממשפטי התורה דווקא, אשר בה גנוזים סוד ויסוד הבריאה. סגולת התורה היא, באשר ניתנה מן השמים, שהיא מקפלת בתוכה את הצדק והמשפט המיוסדים על האמת ועל השלום, ללא כל סתירה. זאת, בניגוד למשפטי בני

האדם המיוסדים על פי השכל האנושי בלבד, והמותאמים לפי נטיותיו האישיות והשקפת עולמו של המחוקק. לפיכך, משפטי בני האדם, כיון שהם לפי שכלם האנושי, אין הצדק שלהם הצדק האמיתי והיושר שלהם אינו יושר מלא אלא יושר מקרי וארעי, כפי הווייתם ועצם קיומם של אותם הדיינים.

עם כל גדולתם העצמית של חברי הסנהדרין, שהיו מורמים מעם ונבחריו, הרי שכוחם צומח מאותו מקום שהם יושבים שם, שהוא בלשכת הגזית, אשר בבית המקדש, אצל המזבח, שהוא מקור השכינה ומעין הקדושה של העולם.

מן הפסוק: **"וְקַמְתָּ וְעַלִּיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ"** (יזח) אנו למדים כי אם תקום אל פסגת הקדושה ותתעלה בעצמך, המקום הזה שהשכינה שורה שם תעניק מכוחה, לך ולכל יושבי המקום הזה. כוח זה הוא המעניק לסנהדרין את הסמכות המלאה לדון בכל שטחי החיים ולכן אם מסיבה כל שהיא נאלצת הסנהדרין לסטות מן המקום ולגלות למקומות אחרים, נפגם כוחם ומתמעטת סמכותם, ושוב אינם רשאים לדון דיני נפשות כנאמר: "מלמד שהמקום גורם".

מכך למדנו שעם כל המעלות הגדולות שנמנו בשופטי ישראל, שהם על פי התורה ומצוותיה, הרי שהם זקוקים גם לשפעת אור האמת הזורח מהשראת השכינה, האור שבחר ה' להשפיע על הסנהדרין שבלשכת הגזית. והנה, כיוון שהם הכוח של כלל ישראל וכל הסגולות המצויות בממלכת כוהנים וגוי קדוש, יש בכוחם להשפיע שפע קדושה על ישראל ולהשרות עליהם את השכינה. על כן כשבטלה הסנהדרין נסתלקה השכינה (על פי ילקוט בהעלותך).

מכאן אנו יכולים רק לחזור ולהתפלל שבמסגרת השיבה השלמה, אנו מצפים גם לשובם של אנשי הכנסת הגדולה והסנהדרין שיאירו מאורם עלינו בעת הגאולה השלמה.

משה מושקוביץ (מושקו). ממייסדי משואות יצחק בגוש עציון וחבר משואות יצחק כיום. שימש כראש המועצה האזורית שפיר במשך 27 שנים. מקים הישוב אלון שבות והעיר אפרת. ממייסדי ישיבת הר עציון.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il